PARISETIK

ONGI-ETHORRI

Hiru aste huntan Paristar dituqu, OLDARRA-ko dantzari ta kantariak. zonbait eskuzarta biltzen baitute, « Au Théâtre de l'Etoile ». Eskualdun hainitz ibili da heien ikusten.

Igandean, Esqual Etcheak « Ongi-Ethorri » erran diote Oldarra-ri. Goizeko hameketan, aperitifarak gomit ziren, ta heiekin batean. asko presuna gradoko.

De Menditte Jaunak, bi hitzez, erran du nor diren Oldarra-tar horiek, zoin urrun eraman duten Eskualdunen fama, eta zoin garbi derauzten gure ohidurak.

Harispe Jaunak, eskerrak han ziren guzier, Eskual Etchear beren atchikimendua erakusten duten guzier ; heien laguntzari esker, lan ederrik eginen baita oraino.

Gernika-ko kantariek eman ditutzte kantu batzu, Legarralde buru. ezinago ederki.

Solas egin dugu batzu ta bestekin. Gazte laketak ; Oldarratar horiek. eta bereziki heien buruzagi Abeberry anaiak.

Mahatik landa, Eskual Etchean afaria. gazteriak muntatua. Hainitz jende esperantza dute. Nondik ez funtsean: huna zer janen den eta edanen. mila liberetan. Larri-larria afichatua da, frantsesez eta eskuaraz.

Saldaren orde : « charcuterie ». Ez ginakien hatik hitz hori eskuaraz « urdekeriak » erraiten zerla. « Urdekia » maite dugu, gehienek ; urdekeriak, nolz nola ! ! !

Bigarren plata : « Yvonnen piperada » Ona balinbada. lasterr guretuko dugu. Segidan, « ollanda moko fier ». Mokoa utzirik. hegal-ichterrer lotuko gira, gurichago direnetz !

Eta gasnaren ondotik, « Equberriko egurra » ! ! ! (bûche de Noël) Hobe seurki ! Badu berotzearen beharra, barne handi harek ! ! ! Eta suaz balia. gaztenak erretzen ahalko ditugu !

Izena, ta afaritsariaren erdia emazkitzue berehala. totkiak chuhur baitire. Azken jinak, bortachillotik so egon beharko dira.

EGUBERRIZ

Gauerdiko meza, (hamekak et-erdietan !) usaiako lekuan, Avenue Georges V.

Ahal duten guziak gomit dira ; tenorez finituko da meza, azken metroa har ahal dezagun.

AIREKOA SUTAN

Joan den ortzegunean zortzi, araseko zazpiak irian, « banpako » ba gaitza entzunik, jali ginen berehala bulegoetarik. Orly-ko aira-lekuan.

Behin ere ikusi ez ginuena, eta ikustko pollita ez dena, begien aintzinean ginuen : airko bat sutan !

Jausterat egin zuen, eta lurra hunki hegalaz. 300 kilometra orenean heldu baita lurra hunkitzen duenean, pentsa ez den desplomatu. hegala lurra joitean. Berehala su lotu zaio. Hegal bat, bere bi motorrekin, despegitu da ; 200 metra urrunago joan da airekoa, ta han sutan geldítu. Pentsa, hogoita-hamar mila pinta ezantza biltzen dituzte hegaletan !

Berehala jin ziren su-hiltzaleak . lehenik Amerikano soldadoak. Orly-n daudenakk. 30 metraz gora johan ziren garrak ; lekurak jinik, beren tresnak apailaturik! hamar minuta gabe hila zuten sua !

Uruski ez zen pasaiantik airekoaren barnean. Berritsua baitzen, entsequen egiten zabilaten. Zazpi gizon ziren barnean ; zazpiak jali dira, karramaska bat gabe ! Bat Eskualduna. Londaits Lapurtarra.

Bi oren gabe. bidea garbitua zen eta airekoak berriz abiatuak, bakotcha bere bidean, deus izan ez balitz bezela.

B. D.

Les petits Viennois jouent au Spoutnik

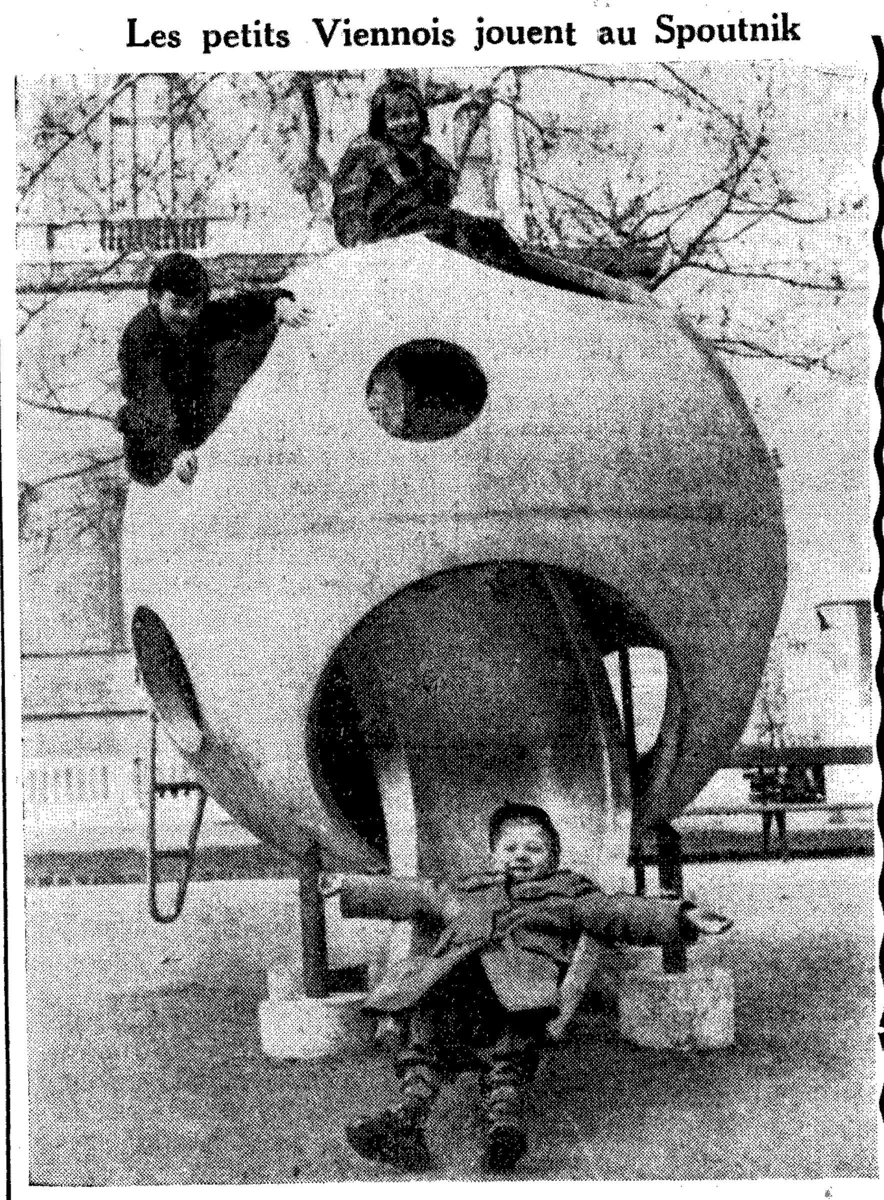

Installé dans un jardin d'enfants à Vienne, ce nouveau jeu, la cabine interplanétaire obtient naturellement un vif succès.

DECORATION D'EGLISES
PEINTURE — ÉCHAFAUDAGES SPÉCIAUX
J. ETCHEBERRY 44, rue Victor-Hugo, 44 BAYONNE — Tél. 511.10
Diplômé de l'Ecole des Beaux-Arts

Algeriako soldado laguneri ochu

Urtheberri jada hurbildua arras eta menturaz iragana izanen duk « Herria » hau ukanen dukalarik. Ez dik inportarik. ene oihua aditukc ahal duk halare.

Algerian hi eta ni bezala bagituk ainitz eskualdun eta zoin kontent ez gira bertze eskualdun bat atchemaiten dugularik ? Maluroski elgarren atchemaitea ez duk errech Algeria alimale huntan. Bainan zendako ez elgar atcheman urthe muga huntan bederen elgarri berriak igorriz ?

Horra zergati pentsatu dugun Algeriako soldadoentzat kazetachka baten ateratzea. Ahatik kazeta hau guhaurek egina litaikek bururen buru. Arras gutarteko zerbait litaikek. Eta horra zertako berri mota guziak on litaizken hor ezarzeko. Nun bizi giren ? Bertze eskualdunik baden gurekin ? Quilla-k zer dion ? Kattalinek berriak igortzen tuen behar luken aizean ? Irri solas ? Beti baita achurante zahar bat, oihuka tarratatu hurran ari dena....

Eta ere zendako ez, zer pentsatzen dugun hemengo « botigaz » ? Hemengo jendeaz ? Eta nik dakita ? Berdin ea holako edo halako lagun eskualduna nun ote den bizi ? Soldadogoak ekartzen dauzkigun on eta gaizkiak... Hitz batez erraiteko, gogorat jin guziak. Bainan kazeta agerzekotz, denek, bainan DENEK igor bezate zerbait serio edo irri egin-garri adreza huntarat :

— Groupe « Eskual langile » — S. P. 87.500 (A.F.N.)

P.S. — Baitira sekuan ichkiriatu ez dutenak eskuaraz, ez egon beldurrez. Hutsak guhaurek, nehori erakutsi gabe, chuchenduko tiagu. Alo! Chuti eskualdun alferra. Hau ere karitatea duk. Oroit hadi « operazione » batetarik sartzean, eskualdun lagun bati egiten ahal diokan plazer ikaragarriaz, hik ichkiriatu dukalakotz, hor atcheman baitu « Algeriako Eskualdunen Kazeta... » Ikusten diat, luzien, hemendik, kazeta hartzen, tirripit tarrapata idikitzen, bere aspaldi gogotik galdu lagunen berrien bila. Takia ahantzia baitu bizkarretik kentzeko eta ahantzi baitu ere « Rapport » era joitea. adituko dik amentsetarik bezala, « auhurantea mintzo.... « Espèce d'abruti.... » Bainan Lucien-ek erranen deakek bere achurantari : « Doucement, mon grand... » Ez nuk alabainan bakarrik orai ! Badakiat ni bezala ene lagunak, ene herritarrak, nun ari diren kantuz. irriz edo nigarrez.. »

Zuen lagun bat.

Michel.

Igor zuen berriak bederen urtaril erditsutako.

Me Charles HIRIBARREN,
Notaire à Saint-Pée-sur-Nivelle

VENTE
AUX ENCHERES PUBLIQUES,
le JEUDI 26 DECEMBRE 1957
à 15 heures

Il sera procédé en l'étude de Me Charles HIRIBARREN, Notaire à Saint-Pée-sur-Nivelle, à la vente aux enchères publiques de l'immeuble rural dont la désignation suit :

PROPRIÉTÉ
HAROSTEGUI-ETCHEVERRIA
sise à Saint-PÉE-SUR-NIVELLE, quartier IBARRON, consistant en maison et terres d'exploitation de diverses natures, d'une contenance totale de 14 hectares 81 ares.

Mise à Prix :
1.000.000 de francs.

Pour tous renseignements, s'adresser à Me HIRIBARREN, Notaire à Saint-Pée-sur-Nivelle, détenteur du cahier des charges.

NOTA : Le vendeur se réserve la faculté de traiter à l'amiable avant les enchères.

DIRUAREN BERRI

asteazken batetik bertzerat

	11/12/57	18/12/57
Urhea (kiloa)	571.000	565.000
Napoleona	4.140	4.130
Libera Anglesa	4.970	4.890
20 eko dolarra	20.160	19.720
Mexikanoa	23.900	12.700
Paperra		
Dolarra	349,95	349,95
Beltzean :		
Dolarra	488	481
Pesetak	8,30	8. 35

GALITZAUNDI

1

Neri deritzan Galtzaundi:
Apellidoa det Goñi!
Aldasoro izen-goitia
Deritzan neroni!
Hiltzerikan ez nuen
Lenago pentsatzen;
Bañan oraingotikan
Ez naiz eskapatzen;
Testamentua egitera
Noa ri len bai len,
Nere ahideak
Lasaitu ditezen!
Ta Galtzaundi
Ta Galtzaundi
Appellidoa det Goñi!

2

Aitaren, Semearen,
Espiritu Saintuaren,
Jaun zeruak lagun zaitala
Lan onetan neri arren!
Sentimendu bakarra
Daukat barrenen:
Alaba ipurtaundia
Utzitea hemen...
Horra neregatikan
Oiek nola dauden:
Jaunak eraman nezala
Zerura len bai len!
Ta Galtzaundi...

3

Nere len kusi Pokodinerori
Nai diozkat bada utzi
Nere ezkatzeko estanteria
Bere jenero ta guzi...
Baiñan hango kristalik
Ez dezala hautsi!
Bestela utziko diozkat
Guziak Ramosi!
Egiten badiote
Jaun oni igesi,
Laster joanen zaizko
Damak Rodrigezi
Ta Galtzaundi...

4

Ni hil-ta gero emaztea
Penaz hilgo balitzake,
Nere ondoan enterratzea
Iñola albalitz nai nuke;
Eta gaiñean jarri
Letra bat haundia:
« Hemen dago Galtzaundi
Eta konpaiñia! »
Poz handia baduke
Tolosako herriak
Merkatuko baitira
Ordun edariak.
Ta Galtzaundi...

5

Entierrua nai det egitea
Neri bigarren klasean:
Lau zapatarik erematea
Gaiñera berriz aldean!
Jota nabarra joaz
Enpero kalean
Sobrekama balkoitan
Naramatenean;
Arremele zubian
Azken-azkenean
Zagi bat arno jarri
Kajaren gaiñean!
Ta Galtzaundi...

6

Ni oraindaño egin izandu
Diten testamenduak
Gaur bestetikan izango dira
Aiek danak borratuak!
Eta orain firmatu
Ere testigoak.
Aditu baitutzue
Gaur nere konduak,
Ichilik iduki arren
Nere sekretuak!
Dametako iturrian
Edan kuartillu bat
Ta Galtzaundi...

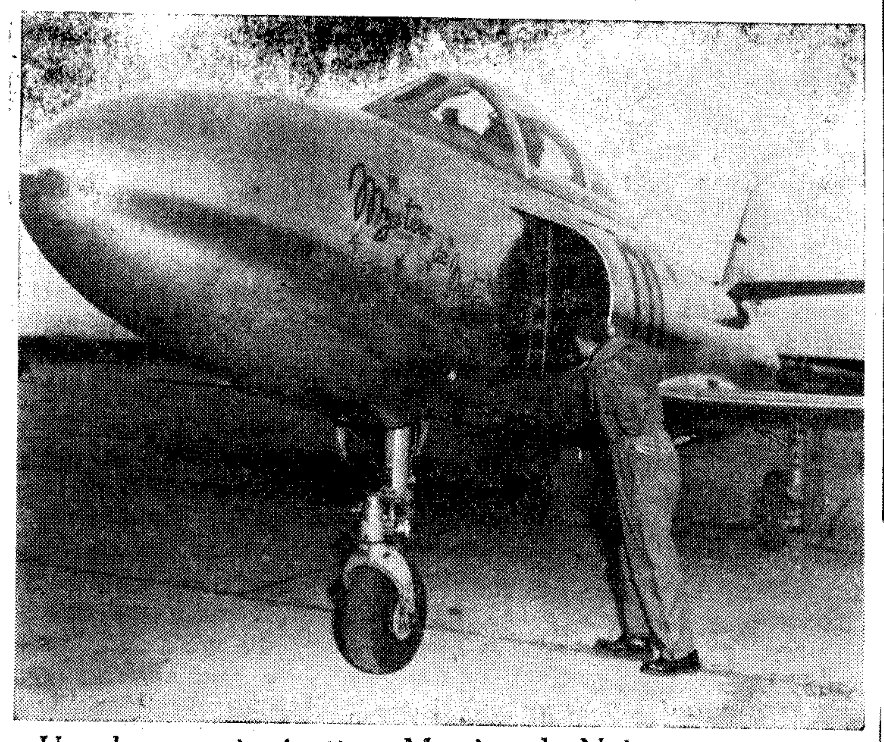

Un chasseur à réaction, Mystère de Nuit, *qui est une version du* Mystère IV *construit par la France pour les forces de l'O.T.A.N.*

Eskual - Herriaren alde

Lehen plamaren segida

dira lehen demboretan bizi izan giren jendetze batez bezala. .

Aldiz, bertze muntadura askoz gabetuak izanik ere, beiratzen badugu gure eskuara, bethi norbait izanen gira munduarentzat.

Eskuara da beraz Eskual-Herriaren aberastasunetan lehena.

BIZIKO OTHE DA ESKUARA ?

Eni iduritzen garbiki : Ez, ez dela biziko, ez bada orai baino gehiago lagundua.

Ezin ukhatua bagirela gizon multcho bat Eskual-Herrian, zerbait egiten dugunetarik eskuararen alde.

Bainan gure lana dabilkagu ebaska bezala, othoizka, eta, bazter lan bat bezala.

Hola izanen da, eskuara ez deno izanen bortchatuki ibilia gobernuko, elizako eta ofiziotako paperetan.

Eskuara ez badugu ezartzen biziko urhatsetan baitezpadako behargailu bat bezala — eta ez, fantesiazko edergailu bat bezala.

POLITIKAK DU ESKUARA SALBATUKO, SALBATZEKOTZ

Hortakote, orai dabilzkagun moldeekin, eskuara ez dezakegu nehondik salba.

Eskuara salbatzekotz, politika gizonek behar dute ardietsi gure mintzaira erakatsia izan dadien *bortchatuki* gure eskoletan eta baliatua *bortchatuki* gure paper ofizial guzietan.

Holako lege baten ardiesteko, eskualdun buruzagi guziek behar lukete elgarri esku eman... Hortan bederen bat egin, bertze phondutan ezin badezakete ere.

Edo, petik gora heldu diren eskualdun gazteri laitake, politikero zaharrak beregisa utzi-eta, Eskual-Herriaren alde laitaken politika berri baten chutik ezartzea..

Holako lan bat ez laitake burura, eskua emanez baizik gure kasu berean diren bertze Frantziako asko eskualderi (Betroinia, Alzaze eta bertze).

Horra ene iduripena... Bertze gogorik lukena, hemen berean mintza bedi.

GUIMONT 62, Gambetta karrikar Donib-Lohizuner
Begitako berin-egileak
Luneta-berin mota guziak
... ekunean zerbitzatzen ditu

ICHTORIO

TTANTTA

— Ama, zirkarat nahi niz niz joan ziminoen ikusterat !

— Ago ichilik, haurra ! Zer, ziminoen ikusterat, ttantta Gachucha etchen dugularik ?

Ttanttak :

— Milesker, Joanaño !

IGANDETAKO MEZA

Abendoko laugarrenekoa

Meza huntako othoitz eta kantuak. Abendoko girichtino othoitzaren bilduma dire. Profetek eta psalmoek erakusten daukute Israelgo populua Mesiasen haiduru. Jondoni Paulok aldiz agintzen dauku Jesus Jauna berriz jinen dela. Bainan, Equberri hurbiltzearekin, Elizak nahi ditu bi gauza argitan ezarri : Jainkoa ethorri dela gizonen arterat. eta Ama Birjinak ekarri dion laguntza.

★ ★

Jainkoaren ganikako dohain espantagarria, zerutik heldu zauku Mesias ; lur huntakoa da ere, gizon arrazaren fruiturik ederrena.

Sartzeko kantua

(Isaias eta 18 garren psalmotik)

Zeruak ihintzez, edoiek euriz, ichurazue Justua. Idek bedi lurra. eta eman salbatzailea.

— Zeruak Jainkoaren ospea goresten du, eta izar arteak haren eskuek gin dutena. — Gloria Patri.

Denen othoitza

Iratzar othoi, Jauna, zure indarra ager gutarterat eta ekar zure laguntzaren sokorri handia. Gure bekatuek galerazi ontasunak zure graziari esker lasterrago ardiets ditzagun zure bihotz onaren ganik.

Epichtola

Korintoarrak ari dira elgarrekin aharan. Zertako ? Batzu eman dire Apostolu baten alde, bertzeak bertze baten.

Jondoni Paulok erakusten diote bekaizgo horiek zorokeriak direla : altcha gogo bihotzak, ethorriko baita Jesu-Kristo.

Jesu Kristok dezake bakharrik juja gizona. bakhotcha bere balioaren arabera. Guk aldiz ez ditugu ezagutzen bat bertzearen merechimendu egiazkoak.

Iondoni Pauloren erakaspen hori guretzat ere on da.

IRAKURGAIA

Haurrideak. Jenden bichtan, behar ginuke agertu Jesu-Kristoren lanaile edo Jainkoaren misterioen zerbitzari. Eta harrentzat charkhatzen dira ekhei oneko gizonak.

Enetzat, berdin zaut zuek ni jujatzea, bai eta ere edozoin tribunalek. Ez dut ere burua jujatzen. Ene konzienziak ez du arrengurarik ; bainan ez nago hortakotz hobendun gabea. Ene jujea : Jainkoa.

Bisa hortan, ez juja dembora gabe, Jainkoa ethorri arte. harek ditu argituko ilhunbeak eta agertuko bihotzen segeretuak. Orduan, bakotchak izanen du Jainkoaren ganik merechi duen ospea.

OHARPENAK :

Jondoni Paulok dio, Jesusek bezala, ezin dezakegula elgar ezagut eta juja. Beraz, chuchen ditzagun gure gogo, elheak. Abendo huntan. Hortan daiteke gure bihotzen khambiazea eta berritzea. Hisa horcan preparatuko du Jainkoaren gu ganako bidea Jainkoa da gure juje bakharra ; harek gaitu egiazki eta barnetik ezagutzen.

Arteko kantuak

(144 garren psalmotik)

Psalmo hunek Jainkoaren erregetasuna aipatzen dauku: Jainkoa bera baita hainbertze igurikatua den erregea. Errege izanik ere, ez ditu Jainkoak ihizten, ez urruntzen. haren baitan beren fidantzia ezarri dutenak.

Othoizten duen guzietarik, zintzoki othoizten duten guzietarik hurbil da Jainkoa. Jauna goretsi nahi dut ; gizon guziek benedika dezatela horen Izen saindua.

Alleluia. Zato, Jauna. ez luza ; eta barka zure populuaren bekatuak. Alleluia.

Ebanjelioa

Egungo Ebanjelioak erraiten dauku noiz zen chuchen ethorri Jesu-Kristo lur huntarat. Errepikatzen dauku, denek, nork gure bihotzean, bidea apailatn behar dugula, gaizkitik urrunduz eta ongia eginez.

IRAKURGAIA

Tiberio - Zezar enperadorezelako hamabortzarren urthean, Pontzio-Pilatus Judeako gobernadore zelarik, Herodes aldiz Galileako errege, hunen anaia Filipe Itureako eta Trakonitako buru, Lisaniaz berriz Abilenako aintzindari, Anas eta Kaifas aphez-nausi zitzaizkon mortuan Zakariasen zirelarik. Jainkoa mintzatu seme Joaniri.

Eta joanik Jordaneko herrialde guzia burritzen zuen, jendea urrikitan sartzerat deitzen zuela bekatuetarik gerbitzeko, Isaias profetaren solasak dauzkan liburuak ekartzen duen bezala : « Mortuan oihuka dagonaren mintzoa : Aphaint ikizue Jaunaren bideak, chuchent haren bidechkak. Erreka-zilo guziak tapa, mendi eta mendiskak aphal, chendra bihurriak chuchent eta bide kazkarrak legunt. Eta gizon guziek ikusiko dute Jainkoak igortzen duen Salbazailea. »

Eskaintza

Egin dezagun Mariari gure agurra, bere sabelean ekarri baitu jin beharra zen Mesias. Orai ere Mariari doa gizoneri Jesus emaitea.

Agur. Maria, graziaz bethea. Jauna da zurekin ; benedikatua zare emazte guzien artean, eta bendikatua da zure sabeleko fruitua.

Othoizt ichila

Ikus othoi Jaun ona, gure eskaintza hau : gure kartsutasuna haz dezala eta gure salbamendua segurta....

Komunioneko kantua

(Isaias profetatik)

Isaias profetak erranak Gorputz Sainduan obratzen dire guretako : Emmanuel, erran nahi baita, Jainkoa gurekin da.

Hara non neskatcha amatuko den, eta seme bat sortuko duen, Emmanuel deituko baitute.

Komunione ondokoa

Hartu ditugu, Jauna, zure emaitzak: Sakramendu hortan usu parte ukaitearekin, horren ondorio salbagarriez balia gaiten egizu othoi....

DONOSTIATIK

(SEGIDA)

Euskera irakatsi-bearraz

Euskaldunen kopurua gutxitu ala, gramatikak ugaritu dira.

Orain ez naiz asiko au zearo aztertzen. Bañan irakatsi-bearra dela-ta, euskaldun berriai bidea legundu bear zaiela-ta, milla kuadro asmatu dira, milla errazpide, milla irakaspide. Eta azkenean, malla batera iristeko pausu utsa zana, elburu biurtu da ; eta euskera erraza aukeratu da eredu, euskera benetakoa ta bizia aukeratu bearrean.

Denok jarri bide-gero ikasleen malla batera iristeko pausu utsa zana, elburu biurtu da ; eta euskera erraza aukeratu da eredu, euskera benetakoa ta bizia aukeratu bearrean.

Formalismo utsaren joera

Seta auek guziak bide izanik, askoz ere geiago begiratu diogu formari eta esakerari, mamiari baño edozein euskal lan artu ezkero, eta au berau ere bai segur aski,, aurrenik euskerari begiratzen zaio. Eta gero bakarrik, eta ez askok, mamiari.

Orrela amaika akats itsatsi zaizkigu batera :

a) Euskal izkribuak ez dute mamirik. Euskeraz egitea naiko ta sobera bide-da, besterik gabe, idatzi aal izateko. Ez ez, eta millatan ez. Zerbait esan BEAR ez duena, ixil bedi. Ez beza lumarik ar.

b) Euskeraren aztertze ori, seta franko gidaritzat arturik egiten da. Gutxik begiratzen diote izkeraren biziari edo jatorrari ; bai, ordea, bere kuadroetan edo aurriritziakin ondo ala gaizki datorrenentz.

c) Euskaltzaleak berak ez dute euskeraz itzegitan Ez dut iñor.

Aipatu nai, gogo bizia, izan arren. Bañan euskaltzale asko teatro egiten ari dira egunero ; etxera joanda, edo beren artean bertan erderaz mintzatzen baitira barra-barra. Idazten duten sasi-izkuntza ori ez dute aiek ikusi ere nai: etzaie gauza tontoak lilluratzeko besterik. Berai ere gazur zaie, eta bizitzaz kanpo daukate. Eta bizitzaz kanpo izatea, illeraztea, baño kaltegarriagoa dela uste dut.

Beraz, onan ondorea :

Denok Euskera biziaren billa ! ! !

Ez purismo, ez etimolojismo, eta ez ezer. Euskera bizia BEAR dugu, ots, euskera jatorra : gure arbasoak erabilli zuten izkuntza goxo ta xamur ura, gaur ain nekez aiki dezakegun mintzo ura.

Euskera biziaren billa asi dugu DENOK, jo ta ke, batere trikatu gabe. Au egiteko, premia ikaragarria dago, eta zoritzarrez ia dena egin-kizun dago.

Billa dezagun euskal erri jatorrean, baserritarren aotan batipat : auek bai maixurik onenak. Bañan dizaiegun aztertzeko eta IKASTEKO asmotan, eta ez maiseatzekotan.

Billa dezagun ere antziñako literaturan ; au ere bide egokia dugu, euskera jatorrik nekez entzungo baitugu kalean bertan. Obe dugu arkaismoa purismoa baño ; zaarra dena, gazturik dago, bañan euskaigiarra du ; berriak ordea, ez du sekulan izan jatortasunik.

Eta sar dezagun euskera egunerako gure buzian. Idea berri, itz berri. Ez gaitezen bildur, erderatiko itzak guretzeko, euskeraren legeak gordeaz, bai.

Goragarria da, esanik dugun guziaz, oso goragarria « Herria » astekaria. Astekari onek, tantoka, tantoka, euskera gaitu du, ondo ala erdipurdi, trogana biurtu du eta eguneo gertakarietan barrena sartu. Au oso ondo dago.

« Herria » bezelako bat alde ontan astero-astero atera izan balitz, besterik izango zan gaurko gure egoera. Zorionik gartsuenak, beraz, Aita Pierre Lafitteri-ri. Noizpait zentza bagintez, « Herria » bezelako astekari batetik asi bearko genuke.

Alde ontan egiten dena, ordea, gaur egin ditekean laurdena da ; eta oben au egin aal dutenen obena da. Egin aal dezaketenak egiten ez ba dute, egitea galerazten diete beste askori ; eta berak badakite orrela jokatzeak nolako izena merezi duen. Saiatu egin bear dugu denek, NORK BERE AALMENEAN, azken muturreraño.

Eta orrela, EGINAZ ETA IKASIAZ, laister lortuko dugu gaur falta dugun induria.

Zure esanetara.

TXILLADEGI.

Donotian, 1957 Abenduak 3 an, « EUSKERAREN EGUNA

Vers une conjonction des efforts

Nous lisons dans le journal « Jeune Bretane » n° 26, cet appel à tous les Bretons pour la sauvegarde de leur patrimoine commun :

Nous n'avons cessé depuis quelques mois, à cette même régime politique olan. Jpn tim sité d'une réforme profonde du régime politique et administratif sous le carcan duquel la Bretagne étouffe et dépérit. En Flandre, comme au Pays Basque, en Normandie, en Alsace ou au Languedoc d'autres voix que la nôtre s'élèvent pour dénoncer les méfaits d'un système de gouvernement qui, depuis 1918, n'a su nous conduire que de défaite en défaite, de faillite en faillite, d'abandons en abandons. Il est temps de dire que nous ne voulons pas nous laisser entrainer plus avant dans l'abîme; temps aussi de conquérir les institutions bretonnes particulières qui sont aujourd'hui pour la Bretagne, comme elles le sont pour d'autres régions et comunautés populaires où se posent des problèmes semblables, une indispensable condition d'avenir et de salut.

Tout le monde, ou pressque, est aujourd'hui d'accord sur les origines du mal, tout le monde ou presque l'est aussi sur les remèdes qu'il faut y apporter. Qu'il s'agisse de Bretons de de toute obédience, redevenus comme l'ensemble des Français « taillables et corvéables à merci » et dont la liberté s'amenuise chaque jour. étouffée qu'elle est par la prolifération d'innombrables règlements élaborés à Paris sans souci du réel; qu'il s'agisse des responsables du C.E.L.I.B., déçus de se voir acculés à une impasse en face de nos administrations étroitement centralisees; qu'il s'agisse de la jeunesse de nos cercles et de nos kevrennoù que le régime avec la timide complicité de certains d'entre nous, voudrait exclusivement cantonner dans la pratique du biniou et de folkloroformes superficiels; tous sans exception, sentent qu'il y a quelque chose de plus à faire s'ils veulent sauver cela même qui leur est le plus cher.

Ce quelque chose de plus ne se fera que si l'on s'écarte résolument des sentiers battus, que si l'on rejete les solutions attrape-nigaurds, standardisées et pré-fabriquées émanant de partis politiques vieillis qui, voyant leur emprise leur échapper sur le « pays réel », se sont constitués en autant de féodalités puissantes pour monter la garde autour d'un Etat décadent dont ils se partagent, tant qu'il en est temps encore, prébendes et bénéfices.

Le remède apparait de plus en plus clairement aux Bretons que préoccupent non seulement l'avenir de leur pays, mais encore leur propre avenir s'ils sont jeunes, celui de leurs enfants s'ils le sont moins. La campagne de signatures en faveur du Projet d'Organisation de la Bretagne s'amplifie et s'étend. Les Etudiants bretons, réunis en Congrès à Quimper, viennent d'affimer avec force « que le problème breton, de même que les autres problèmes régionaux, ne seront résolus que lorsque les institutions, inadaptées aux besoins de notre temps, seront à la mesure de l'aménagement », et de demander, à la suite des personnalités les plus éclairées, une réforme des institutions dans le sens d'un fédéralisme interne, car il paraît de plus en plus évident que, sur le plan spécifiquement breton, les réformes préconisées par le C.E.L.I.B. risquent de ne jamais se réaliser si une administration et une assemblée régionales ne se voient point reconnaître le pouvoir de les mettre en pratique ».

Si les Bretons sont à peu près d'accord sur les remèdes, ils doivent savoir s'unir pour en imposer l'application. Ils doivent savoir le faire quelles que soient par ailleurs les divergences de détails qui peuvent les séparer sur des problèmes secondaires : ils doivent surtout prendre garde que ces problèmes secondaires ne leur fassent perdre de vue le problème principal. Car le problème qui doit prendre le pas sur tous les autres, puisqu'il contient en germe leur solution à tous, c'est de conquérir pour la Bretagne les institutions politiques et administratives particulières sans lesquelles elle ne se sauvera point. Il est temps de rassembler toutes les forces sainement bretonnes pour une tâche de salut public.

Y. F.

Cet appel pourrait être repris presque textuellement en faveur de l'Union des Basques face à l'immense danger qui guette nos traditions, notre langue et la vie de nos campagnes. Il serait souhaitable que les syndicats intermunicipaux prennent une plus grande importance et passent de l'ére des parlottes à celle des réalisations concrètes non seulement sur le plan économique, mais même sur le plan culturel.

LE LECTEUR.